

جذب منابع و وصول مطالبات دوقلوهای بانکی

مجتبی پورمظاهری^۱، اکبر پورمظاهری^۲

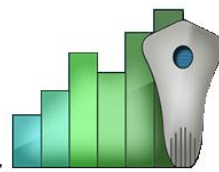
چکیده:

رسد بانکداری نوین امروزی این حقیقت را که جذب منابع و وصول مطالبات مکمل یکدیگر می باشند به خوبی نمایان نموده که دارای رابطه تنگاتنگی در کنار یکدیگر می باشد با توجه به رقابت بانکها و موسسات مالی آنها باید برای حفظ مشتریان خود چاره اندیشی کنند که ارائه خدمات نوین جهت ترغیب و تشویق آنها به سپرده گذاری و جذب منابع لازم درجهت پرداخت تسهیلات و کسب در آمد که بقای هر نهاد مالی را به دنبال دارد از یک سو و دغدغه مهم وصول مطالبات از سوی دیگر برگشت منابع مصرفی می باشد. که جهت تحقق این اهداف می توان بیان کرد که جذب منابع از قبل پیش بینی شده و کفایت لازم را دارد در حالی که وصول مطالبات به صورت دقیق است پرداخت خوب ملزم وصول به موقع می باشد از سوی دیگر با وجود اعمال نفوذهای سیاسی بر نهاد های مالی که سطح قابل قبول مصارف باید ۸۰ درصد منابع باشد اما متاسفانه به رقم ۱۲۵ درصد منابع در سالهای اخیر رسیده که این خود نگران کننده می باشد و باید تمهیدات قانونمندی را به اجرا گذاشت. که می توان به اشاعه فرهنگ مشارکتی تمامی بانکها و نظارت دولت جهت جلوگیری از هدر منابع مالی و استفاده بهینه جهت کارایی و اثر بخشی این چنین منابعی روند رو به رشد اقتصاد را در بر خواهد داشت با وصول مطالبات منابع جدیدی به بانک وارد شده که علاوه بر تامین نقدینگی مورد نیاز باعث افزایش سپرده می گردد و این امر بیانگر این مسئله مهم است که ضرورت پیگیری جذب منابع و وصول مطالبات دوام و بقای بانکها و موسسات مالی را به دنبال دارد

کلید واژه ها: دوقلوهای بانکی - جذب منابع - وصول مطالبات - اقتصاد مقاومتی

^۱ کارشناس ارشد حسابداری mp.1360@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت دولتی Akbar.17213gmail.com

مقدمه :

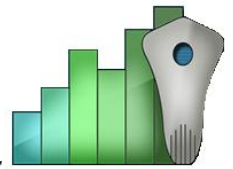
امروزه تحولات متعددی در بخش اقتصادی به وقوع پیوسته و با توجه به شرایط اقتصاد مقاومتی که در حال حاضر در کشور وجود دارد و نیز تامین نیازهای اولیه مردم و اینکه نیاز به پیشرفت اقتصادی با توجه به اوضاع حاکم بر جهان امری ضروری و غیر قابل انکار تلقی می شود لذا باید زیر ساختهای لازم به وجود آیند و گمان اینکه روزی شرایط به شکل ایده ال می رسد فقط با برنامه ریزی مناسب عملی می باشد زیرا با وجود سیاستهای خارجی که بر علیه انقلاب اسلامی ایران در طول سالیان گذشته و تا به حال ادامه داشته و تشدید گردیده وجود این امر که باید تا حد امکان به شکوفایی اقتصادی برسیم و این جز با همت و عزم ملی میسر نخواهد شد که از این راههای ایجاد اشتغال با استفاده از منابع در اختیار و همچنین چرخه مالی مناسب که تولید را به همراه خواهد داشت باید منابعی را که در دست بدهکاران مالی دولت و بنگاههای تولیدی و بانکها است باز گرداند تا بار دیگر خونی تازه در رگهای اقتصاد ملی که شامل بخش کشاورزی و صنعت و معدن و بازرگانی و نفت می باشد به جریان بیفتد و تحول اقتصادی در سالهای نه چندان دور به طور محسوس مشاهده گردد .

بیان مسئله :

تامین منابع مالی مناسب و جذب سپرده ها یکی از مهمترین دغدغه های بانکها و نهادهای مالی محسوب می شوند که از روشهای نوینی جهت تحقق برنامه های از پیش تعیین شده و برنامه ریزی شده خود استفاده می نمایند اما جای مشکل و پیچیده ان بر میگردد به مدل مصرفی این منابع که هم باعث ایجاد درآمد برای بانکها و هم از جهت دیگر موسسات مالی به عنوان نماینده سپرده گذاران که وکیل در امر سرمایه گذاری مناسب جهت برگشت سرمایه آنها می باشد باید مصارف خود را به گونه ای انجام دهد که به صورت مطالبات سررسیده و معوق و مشکوک الوصول در نیایند که نه تنها باعث کسب سود و تحقق اهداف نشده بلکه منابع مالی را نیز به هدر داده که این امر در بلند مدت بقای هر سازمانی را به مخاطره می اندازد لذا جهت ایجاد توازن مناسب باید راهکارهای قانونی و حتی اخلاقی مناسبی در جهت سپرده گذاری بهتر و بیشتر سپرده گذاران و جلوگیری از انباشت سرمایه های خود در بخش مسکن و سایر زیر بخش ها و نیز ایجاد فرهنگ سازی مناسب در جهت برگشت پول بانکها و استفاده در بخش اقتصادی و تولیدی کشور جهت رونق اقتصادی که باعث افزایش سرمایه ملی و تولید ملی با روحیه جهادی و فرهنگ جهادی می شود

علت افزایش معوقات بانکی :

میزان مطالبات معوق بانکی حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان است که به ۲۵ درصد از مانده تسهیلات بالغ می شود و با استاندارد ۵ درصدی جهانی فاصله زیادی دارد . ورود برخی از نهادهای فرا بانکی از جمله مسئولان استانی و استانداران در امور بانکی و عدم نظارت مطلوب بانک مرکزی بر عملکرد بانکها از عوامل اصلی بروز مطالبات معوق در نظام بانکی است . در نرم جهانی معوقات بیش از ۵ درصد تسهیلات بانکی به عنوان ریسک پر خطر محسوب می شود یکی از وظایف اصلی حاکمیت حفظ و پاسداشت از سرمایه ها و بیت المال است تا بتوان از این منابع در راستای پیشبرد اهداف و اقتدار مملکت به نحو شایسته استفاده شود .

علل ایجاد مطالبات معوق :

اصلی ترین ابزار برای کنترل مطالبات معوق و رساندن آن به سطح استاندارد و جلوگیری از بروز پیامدهای منفی در کارآیی نظام بانکی شناسایی علل بروز آن و اتخاذ راهکارهای مناسب است. و شامل ۳ محور اصلی می باشد ۱-بانکی ۲-فرا بانکی ۳-قانونی در ذیل به مواردی که مهم از سایر عوامل می باشد اشاره شده است .

- ۱-مکانیزه نمودن نحوه طبقه بندی مطالبات برحسب معیار زمانی
- ۲-برداشت از منابع بانک مرکزی توسط سیستم بانکی در جهت حمایت از تولید و بنگاههای زود بازده
- ۳-عدم دقت کافی در بررسی کارشناسی و توجیح فنی و اقتصادی طرحهای متقاضی تسهیلات
- ۴-اعطای تسهیلات بلند مدت از محل منابع سپرده های کوتاه مدت
- ۵-ضعف نظارت بر روند مصرف درست تسهیلات در طول سالیان متمادی
- ۶-وجود نواقصی در سیستم رتبه بندی اعتبار مشتریان و کم توجهی به اعتبار سنجی آنها به واسطه تسریع و ...
- ۷-عدم نظارت مطلوب بانک مرکزی بر عملکرد بانکها
- ۸-ضعف سیستم اطلاعاتی مشتریان که همزمان امکان استفاده برای متقاضیان بدهکار در سالیان گذشته
- ۹-ضعف در سیستم تشویق و تنبیه که موجب بی انگیزگی مشتریان خوش حساب در پرداخت بدهی ها
- ۱۰-عدم استفاده صحیح از بیمه تسهیلات و بیمه سپرده

نقدینگی در بانک :

نقدینگی کیفیت دارایی است که آنرا به آسانی به پول نقد کم ضرریا بدون خطر تبدیل می کند نقدینگی در موسسات مالی را می توان به عنوان توان دسترسی به وجه نقد در موقع نیاز تعریف کرد در یک تعریف کلی می توان گفت که نقدینگی تبدیل دارایی های غیر نقد به وجه نقد بدون کاهش ارزش توسط افراد واحدهای تجاری و موسسات می باشد .

با بسط مفهوم نقدینگی شامل تحصیل وجوه نقد از طریق اسقراض از منابع خارجی توسط موسسات مالی یا سایرین نیز می باشد نقدینگی موسسات سپرده پذیره معنای توانایی تحصیل مقدار مشخصی از وجوه به بهای مشخص و در یک زمان معین می باشد (گاردنر -۱۹۹۴-۳۴۷).

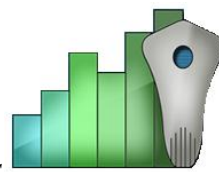
در نقدینگی دو جنبه باید مد نظر قرار گیرد

۱-نقدینگی برنامه ریزی شده

۲-نقدینگی پشتوانه

نقدینگی دارایی ها :

دارایی ها در صورتی نقدینگی دارند که بتوان آنها را به آسانی و با سرعت به وجه نقد تبدیل کرد اوراق بهادار قابل معامله سریع در بازار یکی از بهترین نمونه های دارایی واجد نقدینگی بالاست بدهیهای بالقوه -اعتبارات بانکی استفاده نشده -نیز مبلغی برای ایجاد نقدینگی است .هرچه داراییهای قابل تبدیل به وجه نقد و بدهیها بالقوه بیشتر باشند نقدینگی بیشتر خواهد شد.

مدیریت بدهی ها :

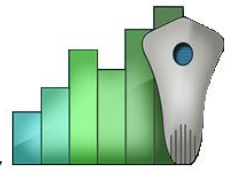
مدیریت بدهی ها به منظور از وجوه استقراضی برای پاسخگویی به تقاضای نقدینگی مورد نظر است. استقراض چندین مزیت دارد برخلاف روش ذخیره نقدینگی که باعث کاهش بازدهی بلقوه بانک می شود بانک در مواقع نیاز می تواند استقراض کند به بانک این امکان را می دهد که در صورت رضایت از میزان فعلی دارایی ها سرمایه ای پرتفوی دارایی های خود را بدون تغییر نگهداری کند

منابع تامین نقدینگی در این خط مشی عبارتند از: گواهی های سپرده قابل انتقال عمده (بالای ۱۰۰ دلار) استقراض وجوه دولتی - قراردادهای بازخرید - استقراض از منابع خارجی - استقراض از بانک مرکزی - انتشار اسناد سرمایه ای - افزایش سهام سرمایه ای و استقراض از بازارهای پولی دیگر کشورها داشتن توانایی مستمر برای استقراض - اساسی ترین نکته در مدیریت بدهی ها است

بنابراین حیاتی ترین دارایی دارایی بانکها بزرگ قدرت اعتباری یعنی در اصطلاح (داشتن صلاحیت اعتباری آنهاست)

نتیجه گیری :

از میان ویژگیهای مناسبی که در بحث تجهیز منابع لازم و وصول مطالبات بیشتر در جهت شکوفایی اقتصادی از همه چشمگیر است نقش دولت در ایجاد نظام قانونمندی با تصمیمات و تمهیدات قانونی که باعث برگشت سرمایه و گردش چرخه اقتصادی کشور که این نقش بر عهده بانکها و موسسات مالی می باشد و اتخاذ راهکارهای مناسب و نیز اشاعه فرهنگ مشارکتی در بین مردم در جهت اینکه منابع خود را انباشت نکرده و آن را به چرخه اقتصادی کشور وارد نمایند که با رونق اقتصادی و رسیدن به اقتصاد شکوفا و پویا سود بیشتری نیز عاید آنها می شود

منابع و ماخذ:

- ۱ - فرجی، ی، (۱۳۸۰)، "آشنایی با ابزارها و نهادهای پولی مالی"، تهران، موسسه عالی بانکداری ایران.
- ۲ - فردوستون، ی، ترجمه حامد عبده تبریزی و پیمان مشیرزاده مویدی، (۱۳۷۵)، "مدیریت مالی"، جلد دوم، تهران، انتشارات آگاه.
- ۳ - مجتهد، ا، عباس حسن زاده، (۱۳۸۴)، "پول و بانکداری و نهادهای مالی"، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، چاپ
- ۴ - هژبر کیانی، ک، (۱۳۷۷)، "اقتصادسنجی و کاربرد آن"، انتشارات ققنوس، چاپ.

- 5- Moyer, R.C., McGuigan, J.R., Kretlow, W.J., (2001), "*Contemporary Financial Management*", Eighth Edition, South-Western Publishing. Ohio.
- 6- Reed, E., Gill, E.K., (1989), "*Commercial Banking*". Fourth Edition, Prentice Hall Englewood Cliffs, New Jersey.
- 7- Rose, P., Fraster, D., (1980), "*Financial Institutions*", Third Edition, Business Publication Ins.
- 8- Rose, P., (1999), "*Commercial Bank Management*", Fourth edition, McGraw-Hill International Editions.